

ماجرای حکمیت مصدق و تقی زاده

۳۱ مرداد ۱۴۰۰ ساعت ۱۹:۱۵

قی زاده خاطره‌ای درباره جریان حکمیت خود و مصدق در خصوص یک تاجر کرمانشاهی مطرح می‌کند که نکات قابل تاملی در آن وجود دارد: یک نفر تاجر کرمانشاهی دعوایی با تجارتخانه آلمانی «ورنکس هاوس» داشت، سر معامله توتون.

سیدحسین تقی زاده (زاده ۵ مهر ۱۲۵۷ در تبریز- درگذشته ۸ بهمن ۱۳۴۸ در تهران) یکی از مرموزترین شخصیت‌های مشروطه به شمار می‌آید. تاریخ وی را به جمله معروفش یعنی «باید از فرق سر تا نوک پا غربی شویم» می‌شناسد اما ابعاد شخصیت وی برای علاقه‌مندان به تاریخ بسیار قابل توجه است.

تقی زاده خاطره‌ای درباره جریان حکمیت خود و مصدق در خصوص یک تاجر کرمانشاهی مطرح می‌کند که نکات قابل تاملی در آن وجود دارد: یک نفر تاجر کرمانشاهی دعوایی با تجارتخانه آلمانی «ورنکس هاوس» داشت، سر معامله توتون.

تاجر کرمانشاهی دویست هزار تومان می‌خواست. محکمه رفتند. قرار حکمیت شد. تاجر کرمانشاهی دکتر مصدق را حکم قرار داد. آلمانی کنسول دانمارک را حکم کرد و این دو نفر مرا سر حکم قرار دادند. بحث دو سه ماه طول کشید. عیالم هم خشنود بود که چیزی عاید ما خواهد شد. دکتر مصدق می‌آمد. گاهی خانه دکتر مصدق می‌رفتیم. آخرش تمام شد.

برای من واضح شد تاجر کرمانشاهی حق دارد. به مصدق السلطنه می‌گفتم حکم بدهیم، مصدق می‌گفت تأمل بفرمایید. او نمی‌خواست آن آلمانی را برنجاند. آخر یک روز گفتم فردا حکم را می‌دهم. گفت خواهش دارم کمی صبر کنید. آن مرد کرمانشاهی را خواست. وقتی آمد او را توی اطاقی گذاشت. آن آلمانی را هم صدا کرد و به او گفت پنج هزار تومان پول بیاور. ده هزار تومان هم می‌خواست می‌داد. آلمانی پنج هزار تومان آورد. مصدق تاجر کرمانشاهی را آورد گفت این پول را بگیر و حلال کن.

آن بیچاره که حقش را از بین برده بود گریه کرد. ولی خوب مجبور شد قبول بکند. بعد گفت حق حکمیت چه باید بدهیم؟ دکتر مصدق گفت من چیزی نمی‌خواهم آن آلمانی از خدا می‌خواست. من هم با این وضع نمی‌توانستم چیزی بگیرم. آن بیچاره تاجر کرمانشاهی چهار پنج روز بعد آمد منزل ما و یک صندوق خربزه آورد. اصرار می‌کرد حق حکمیت از او بگیرم. گفتم بردار ببر اینها را. ما که ظلم کردیم. خیلی بد گذشت. از حکمیت هم نتیجه‌ای نشد.

منبع: سید حسن تقی زاده، «خاطرات سیاستمداران ایرانی»، به کوشش عزیز الله علیزاده، ۱۳۵۷، ص ۲۳۵، ۲۳۶.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۸۴۹۳/زاده-تقی-مصدق-حکمیت-ماجرای/>